

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Стукаленко О.В. Теоретичні засади державного контролю та нагляду в сфері будівельної діяльності / О.В. Стукаленко // *Правова держава*. – 2014. – № 17. – С. 32–38 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6361/1/32-38.pdf>.
2. Ромасько В.О. Державний контроль у сфері будівництва: адміністративно-правові засади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / В.О. Ромасько ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2010. – 196 с.
3. Матвійчук А.В. Контрольні провадження у галузі будівництва : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / А.В. Матвійчук ; Нац. ун-т біоресурсів та природокористування України. – К., 2010. – 19 с.
4. Адміністративне право України : [підручник] / [за заг. ред. С.В. Ківалова]. – О. : Юрид. літ., 2003. – 896 с.
5. Державне управління проблеми адміністративно-правової теорії та практики / [за заг. ред. В.Б. Авер'янова]. – К. : Факт, 2003. – 384 с. – (Серія «Адміністративно-правова реформа в Україні»).
6. Савіцький Р.Є. Зарубіжний досвід здійснення архітектурно-будівельного контролю та можливості його впровадження в Україні / Р.Є. Савіцький // *VISEGRAD JOURNAL ON HUMAN RIGHTS*. – 2015. – № 3. – Ч. 2. – С. 106–110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vjhr.sk/archive/2015_3_2/20.pdf.
7. Козич О.М. Досвід провідних країн світу в управлінні будівельною галуззю / О.М. Козич // *Державне будівництво*. – 2012. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_47.
8. Жамулдинов В.Н., Комаров О.Е. Особенности французской модели децентрализации государственного управления и развития местного самоуправления / В.Н. Жамулдинов, О.Е. Комаров // *Отечественная юриспруденция*. – 2015. – № 1. – С. 14–20.
9. Киричук С.М. От местного управления к местному самоуправлению: [Монография] / С.М. Киричук. – Тюмень: Вектор Бук, 2005. – 262 с.
10. Феликман В.Р. Системы нормирования и проблемы гармонизации в строительстве / В.Р. Феликман [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.faufcc.ru/upload/iblock/cd4/falikmanprezent.pdf>.
11. Техническое регулирование в строительстве. Аналитический обзор мирового опыта : Snip Innovative Technologies / рук. Серых А. – Чикаго: SNIP, 2010. – 889 с.

УДК 342.95

ДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ

TO THE QUESTION OF INTERNATIONAL COOPERATION OF POLITICAL BODIES

Солонар А.В.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

Стаття присвячена дослідженню поняття, ознак та форм міжнародного співробітництва органів поліції. Запропоновано визначення поняття «міжнародне співробітництво». Визначено ознаки, що притаманні взаємодії органів поліції на міжнародній арені. Наведено форми міжнародного співробітництва органів поліції.

Ключові слова: взаємодія, поліція, міжнародне співробітництво, форми міжнародного співробітництва.

Статья посвящена исследованию понятия, признаков и форм международного сотрудничества органов полиции. Предложено определение понятия «международное сотрудничество». Определены признаки, присущие взаимодействию органов полиции на международной арене. Приведены формы международного сотрудничества органов полиции.

Ключевые слова: взаимодействие, полиция, международное сотрудничество, формы международного сотрудничества.

The article is devoted to the research of the definition, features and forms of international cooperation of police authorities. The definition of international cooperation was proposed. The signs that are inherent in the interaction of police authorities in the international arena were determined. The forms of international cooperation of police authorities were presented.

Key words: interaction, police, international cooperation, forms of international cooperation.

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію України», Національна поліція України (далі – поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]. З огляду на зазначене визначення на поліцію покладено реалізацію державної політики щодо: 1) забезпечення охорони прав і свобод людини; 2) протидії злочинності; 3) підтримання публічної безпеки і порядку. Проте забезпечення виконання покладених законом завдань не завжди можливе силами лише національної поліції, що зумовлює необхідність міжнародної взаємодії між поліцейськими органами іноземних держав. Зважаючи на євроінтеграційні процеси та активність законодавця з приводу адаптації національного законодавства до вимог ЄС, активізувалась і діяльність із приводу налагодження і удосконалення міжнародної співпраці поліції з відповідними органами інших держав, що, у свою чергу, викликає інтерес серед наукового спів-

товариства. Проте в розрізі останніх законодавчих змін окремі аспекти такої взаємодії залишались поза увагою, що й актуалізує проведене дослідження.

Стан опрацювання. Дослідженню поняття «взаємодія» приділяли певну увагу такі вчені-юристи: Р. Аксенов, П. Бірюков, І. Веремєнко, С. Данилова, Д. Заброда, В. Звирбуль, В. Караханов, В. Тимошук, Г. Цимбал. Крім того, особливостям міжнародного співробітництва правоохоронних органів приділяли увагу О. Бандурка, Ю. Битяк, В. Гаврилук, В. Дубина, М. Данилюк, О. Долженков, О. Музичук, Д. Савочкіна тощо.

Метою статті є дослідження поняття й особливостей співробітництва органів Національної поліції України з поліцейськими органами інших держав, а також визначення основних ознак і форм такої співпраці та напрямів її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Нині діяльність органів державної влади просто неможлива без взаємодії між собою як у межах цілісної системи органів державного апа-

рату, так і поза цією системою на міжнародній арені. Така взаємодія можлива у різноманітних формах її прояву, від узгоджених спільних дій задля досягнення єдиної мети до простого обміну інформацією чи досвідом.

Взаємодія – це процес спільної діяльності двох або більше суб'єктів, які здійснюють вплив один на одного, що змінює якісні характеристики діяльності кожного з них, та який в умовах взаємозв'язку пов'язує їх між собою з метою досягнення спільної мети [2, с. 26].

Водночас взаємодія – це дійовий прояв цілісної системи [3, с. 61]. При цьому взаємодію можна розглядати з огляду на діяльність суб'єктів, що співпрацюють у рамках однієї спільної мети усередині системи, а також як співробітництво відповідних суб'єктів різних систем як державних органів, так і країн загалом.

Взаємодія є категорією, що відображає процеси впливу різних об'єктів один на одного, їх взаємну зумовленість, заміну стану, взаємоперехід, а також зумовлення одним об'єктом появи іншого [4, с. 81]. Крім того, взаємодія являє собою взаємний зв'язок між предметами, а також погоджену дію між ким-небудь, чим-небудь [5, с. 346]. Завдяки цій категорії виявляються нові можливості в забезпеченні належного правового регулювання тих чи інших правових відносин.

Цікавим виявляється те, що обов'язковою ознакою взаємодії є ділове співробітництво і взаємодопомога в інтересах вирішення спільних завдань [6].

Варто наголосити на тому, що взаємодія виявляється через категорію співробітництва між тими чи іншими органами, а саме співробітництво може реалізуватися в різних формах спільної діяльності. Як приклад можна навести спільні дії під час здійснення певного повноваження, надання певної інформації, інформаційний обмін тощо.

В. Звирбуль під взаємодією розуміє будь-яку узгоджену діяльність державних органів і громадських організацій щодо виконання спільних завдань [7, с. 144]. І. Веремеєнко та інші автори визначають взаємодію як діяльність, узгоджену між собою за цілями, місцем та часом, із раціональним розподілом наявних сил та засобів [8, с. 7].

Характеристика взаємодії можлива через такі ознаки: спільні дії або діяльність двох і більше суб'єктів; базування на законах; спрямованість на боротьбу зі злочинністю та вирішення питання покарань і ресоціалізації злочинців; узгодження дій правоохоронних органів за метою, часом, місцем; забезпечення комплексного використання сил, засобів і методів з найменшими витратами; спеціальні суб'єкти взаємодії [9, с. 232]. Зазначене значною мірою розкриває ознаки, що притаманні взаємодії відповідних органів, що, у свою чергу, дає змогу визначити суб'єктів, особливості та кінцеву мету такого роду співробітництва.

Слушним видається розуміння співробітництва як цілеспрямованої і постійної, спільної і узгодженої, широкої за масштабами і різноманітної за формами та напрямками діяльності компетентних правоохоронних органів, яка стосується загальних інтересів держав, що співпрацюють, і спрямована на досягнення єдиних цілей у боротьбі зі злочинністю [10, с. 62].

Таким чином, не можна не погодитися, що взаємодію органів поліції варто розглядати як передбачену нормативно-правовими актами, узгоджену спільну діяльність, спрямовану на забезпечення виконання покладених на них державою завдань, яка виявляється в процесі співробітництва відповідних суб'єктів.

Зважаючи на аналіз вищезазначених тлумачень поняття «взаємодія», до основних ознак міжнародного співробітництва варто віднести:

1) це певним чином узгоджена діяльність поліцейських органів двох або більше країн;

2) проявляється між певними суб'єктами міжнародної арени;

3) вбачає реалізацію спільних завдань всіх учасників;

4) усі аспекти взаємодії мають бути встановлені законодавством, тобто належний рівень правової регламентації як на національному, так і на міжнародному рівнях;

5) узгоджена за часом, місцем і цілями діяльність;

6) суб'єкти діють у заздалегідь зумовлених формах співпраці.

Закон України «Про Національну поліцію» у ст. 4 передбачає правове підґрунтя міжнародного співробітництва поліції, визначаючи, що взаємовідносини у сферах діяльності поліції з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями базуються на міжнародних договорах, а також на установчих актах та правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Крім того, окреслено форми міжнародного співробітництва: направлення до міжнародних організацій іноземних держав як представників поліції з метою забезпечення координації співробітництва з питань, що належать до повноважень поліції; залучення поліцейських до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки (ст. 4); виконання в межах компетенції запитів органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону та міжнародних договорів України (ст. 23); здійснення інформаційної взаємодії з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями (ст. 25) [1].

Відповідно до Положення про Національну поліцію від 28.10.2015 р. міжнародне співробітництво Національної поліції проявляється у такому:

1) розроблення проектів та укладення міжнародних договорів України з питань боротьби зі злочинністю та інших питань, що належать до її компетенції, а також забезпечення їх виконання;

2) здійснення представництва та забезпечення виконання зобов'язань України в Міжнародній організації кримінальної поліції – Інтерполі (далі – Інтерпол) та Європейському поліцейському офісі (Європолі) (далі – Європол);

3) організація взаємодії правоохоронних та інших державних органів України з Інтерполом, Європолом, а також компетентними органами інших держав із питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та Європолу;

4) використання та надання іншим правоохоронним органам України доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем і банків даних Інтерполу та Європолу, а також внесення до цих банків даних інформації правоохоронних органів України;

5) виконання в межах компетенції запитів органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону, міжнародних договорів України, установчих актів та правил міжнародних організацій поліції, членом яких є Україна;

6) звернення в межах своєї компетенції із запитом до органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону, міжнародних договорів України, установчих актів та правил міжнародних організацій поліції, членом яких є Україна;

7) організація в межах своєї компетенції приймання-передавання осіб, які перебувають під вартою на державному кордоні України або за її межами;

8) направлення поліцейських до міжнародних організацій, іноземних держав як представників поліції з метою забезпечення координації співробітництва з питань, що належать до повноважень Національної поліції;

9) забезпечення участі національного персоналу з числа працівників Національної поліції в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, здійснення оперативного управління та контролю за його діяльністю;

організація взаємодії з міжнародними організаціями з питань миротворчої діяльності [11].

Вищезазначене Положення більш конкретизовано окреслює форми міжнародного співробітництва з огляду не лише на нормативне підґрунтя, а й враховуючи специфіку правоохоронної співпраці.

У свою чергу, проект Закону України «Про поліцію та поліцейську діяльність» передбачав функції, у межах виконання яких поліція також здійснює співробітництво з міжнародними та іноземними поліцейськими організаціями, а саме:

- 1) профілактика, запобігання, виявлення і припинення адміністративних проступків і кримінальних правопорушень;
- 2) допомога потерпілим від протиправних посягань;
- 3) здійснення провадження у справах про адміністративні проступки;
- 4) розслідування кримінальних правопорушень;
- 5) здійснення охорони і забезпечення безпеки:
  - а) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України, закордонних дипломатичних установ України;
  - б) учасників кримінального провадження;
  - 6) конвоювання взятих під варту і засуджених осіб;
  - 7) здійснення прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України осіб, транспортних засобів, вантажів [12].

Міжнародне співробітництво правоохоронних органів у сфері протидії торгівлі людьми поділяють на презентаційне, навчально-освітнє, спрямоване на отримання технічної та інших видів допомоги і безпосередню взаємодію.

Крім того, за суб'єктами міжнародне співробітництво розрізняють глобальне, відомче, через особисті контакти, регіональне, через офіцерів зв'язку, через міжнародні організації.

Залежно від форм прояву міжнародне співробітництво правоохоронних органів на напрямі ліквідації каналів вербування та переміщення осіб за кордон із метою експлуатації може виявлятися в укладенні угод про співпрацю, обміні інформацією щодо злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми, організованих груп та окремих осіб, причетних до їх учинення, здійсненні спільних оперативних розробок та розслідувань, участі у міжнародних операціях із припинення функціонування каналів міжнародного трафіку та відповідних проектах співпраці, виконанні клопотань про надання міжнародної правової допомоги у кримінальних справах та участі у проведених оперативно-розшукових заходах та слідчих дій на території іншої держави [13].

Якщо розглядати презентаційне міжнародне співробітництво органів поліції, то воно полягає у проведенні різного роду наукових заходів, таких як конференції, круглі столи тощо. При цьому відбувається обговорення проблем, з якими стикаються органи поліції у своїй діяльності і пошук шляхів їх подолання. Зазначені заходи проводяться з метою обміну досвідом, аналізу стану виконання покладених на поліцію завдань та пошуку пріоритетних напрямів подальшої співпраці.

Щодо навчання поліцейських за кордоном, то відповідно до Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції [14] від 24.12.2005 р. передбачено можливість стажування не лише за місцем служби (роботи) або в інших органах і підрозділах поліції, науково-дослідних установах, підприємствах, установах, організаціях, що належать до сфери управління поліції, НЗ НП, на базі інших центральних органів виконавчої влади, навчальних закладів, а також за кордоном, на обійманих посадах або на посадах, на які працівників поліції передбачається згодом призначити.

Стажування за кордоном здійснюється відповідно до планів, установлених органами іноземних держав.

Такий вид міжнародного співробітництва дуже корисний, перш за все, підвищенням кваліфікації співробітника поліції, його професійного рівня. Протягом часу стажування є можливість ознайомлення з роботою органів поліції за кордоном, формами та методами роботи не лише в теорії, а й на практиці.

Отримання технічної та інших різновидів допомоги є також одним із різновидів міжнародного співробітництва. На підставі угод про допомогу у сфері правоохоронної діяльності з метою удосконалення роботи у цьому напрямі можливе отримання безпосередньої технічної допомоги у формі засобів відеоспостереження, новітнього обладнання тощо.

З огляду на класифікацію міжнародного співробітництва, залежно від форм прояву на напрямі ліквідації каналів вербування та переміщення осіб за кордон із метою експлуатації, можна визначити форми міжнародної співпраці загалом: укладення угод про співробітництво, обмін інформацією, здійснення спільних міжнародних операцій та розробок, виконання клопотань про надання міжнародної правової допомоги, участь в оперативно-розшуковій діяльності.

Зважаючи на вищезазначене, можна дійти висновку про відсутність законодавчо закріпленого поняття взаємодії, так само, як і дефініції міжнародного співробітництва. Незважаючи на значну кількість досліджень науковців із приводу зазначеного питання, одностайна думка відсутня.

Висновки. Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що під міжнародним співробітництвом органів поліції необхідно розуміти передбачену нормативно-правовими актами, узгоджену за часом, місцем та метою спільну діяльність, спрямовану на забезпечення виконання покладених на них державою завдань, форми якою проявляються в процесі безпосередньої співпраці.

Зважаючи на аналіз вищезазначених тлумачень поняття «взаємодія», до основних ознак міжнародного співробітництва варто віднести:

- 1) це певним чином узгоджена діяльність поліцейських органів двох або більше країн;
- 2) проявляється між певними суб'єктами міжнародної арени;
- 3) вбачає реалізацію спільних завдань всіх учасників;
- 4) усі аспекти взаємодії мають бути встановлені законодавством, тобто належний рівень правової регламентації як на національному, так і на міжнародному рівнях;
- 5) узгоджена за часом, місцем і цілями діяльність;
- 6) суб'єкти діють у заздалегідь зумовлених формах співпраці.

Міжнародне співробітництво органів поліції здійснюється у відповідних формах і базується на міжнародних договорах, а також на установчих актах та правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна. До форм міжнародного співробітництва видається доречним віднести:

- 1) розробка, укладення міжнародних договорів України і забезпечення їх виконання;
- 2) виконання клопотань про надання правової допомоги;
- 3) інформаційна взаємодія з органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями;
- 4) звернення із запитом до органів поліції іноземних держав і виконання таких запитів, що надходять від поліцейських органів інших країн;
- 5) приймання-передавання осіб, які перебувають під вартою на державному кордоні України або за її межами;
- 6) направлення поліцейських до міжнародних організацій, іноземних держав із метою забезпечення координації співробітництва та проходження стажування;
- 7) участь у міжнародних операціях із підтримання миру і безпеки;
- 8) проведення спільних наукових заходів: конференцій, круглих столів, семінарів;

9) отримання різних видів допомоги на підставі угод про правову допомогу у сфері правоохоронної діяльності.

Крім того, варто наголосити, що з метою забезпечення ефективності міжнародного співробітництва органів

поліції необхідно постійно удосконалювати форми такої співпраці, а також варто активізувати роботу Управління з міжнародного співробітництва Національної поліції, яке безпосередньо реалізує політику держави із зазначеного питання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Кузьмічов В.С. Слідча діяльність: характеристика та напрями удосконалення: [монографія] / В.С. Кузьмічов, Ю.М. Черноус. – К. : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2005. – 448 с.
3. Караханов В.Е. Проблемы теории и социологии управления органами внутренних дел / В.Е. Караханов. – М., 1992. – 64 с.
4. Философский энциклопедический словарь / [гл. ред.: Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов]. – М. : Сов. энциклопедия, 1983. – 840 с.
5. Словник української мови: в 11 т. / І.К. Білодід, А.А. Бурячок та ін. – К. : Видавництво «Наукова думка», 1970. – Т. 1. – 800 с.
6. Рашевский Ю.М. Организационно-правовые основы взаимодействия органов внутренних дел с органами налоговой полиции : по материалам Дальневосточного региона : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.13 / Ю.М. Рашевский. – М., 2000. – 23 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1231651>.
7. Звирбуль В.К. Деятельность прокуратуры по предупреждению преступности: (Научные основы) / В.К. Звирбуль. – М. : Юрид. лит., 1971. – 165 с.
8. Веремеенко И.И. Взаимодействие милиции с добровольными народными дружинами / И.И. Веремеенко, Р.Г. Аксенов. – М., 1975. – 86 с.
9. Долженков О.Ф. Взаємодія як чинник оптимізації правоохоронної діяльності / О.Ф. Долженков // Вісник ЛАВС. – 2002. – № 4. – С. 229–236.
10. Гардоцкий Л.П. Международное сотрудничество по уголовным делам / Л.П. Гардоцкий // Законность. – 1979. – № 6. – С. 61–63.
11. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова КМУ від 28.10.2015 р. № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>.
12. Про поліцію і поліцейську діяльність: проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=53719&pf35401=326550>.
13. Гаврилюк В.І. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України на напрямку протидії торгівлі людьми / В.І. Гаврилюк, В.І. Дубина, М.П. Данилюк. – К. : Цифра, 2007. – 175 с.
14. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції : Наказ МВС України від 24.12.2015 р. № 1625 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16>.

УДК 342.723

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВИКРИВАЧІВ ІНФОРМАЦІЇ

LEGAL RESPONSIBILITY PROBLEMS OF WHISTLEBLOWERS

Тугарова О.К.,

кандидат юридичних наук, доцент

Стаття присвячена дослідженню проблем правового забезпечення захисту викривачів інформації в Україні. На підставі аналізу законодавчих актів зарубіжних країн обґрунтовано необхідність формування позитивного іміджу викривача інформації в українському суспільстві. Виокремлено проблемні питання юридичної відповідальності викривачів інформації та запропоновано шляхи їх подолання.

Ключові слова: викривач інформації, підстави виключення та звільнення юридичної відповідальності, суспільно корисна інформація, охорона та захист.

В статье исследованы проблемы правового обеспечения защиты лиц, раскрывающих общественно важную информацию. На основании проведенного анализа законодательных актов зарубежных стран обоснована необходимость формирования позитивного имиджа таких лиц в украинском обществе. Выделены проблемные вопросы юридической ответственности лиц, раскрывающих общественно важную информацию, предложены способы их решения.

Ключевые слова: лицо, раскрывающее общественно важную информацию, основания исключения и освобождения от юридической ответственности, общественно важная информация, охрана и защита.

The article is devoted to the legal protection problems research of information disclosure in Ukraine. On the basis of the foreign countries legislative acts analysis, the necessity of forming a positive image of the whistleblowers in the Ukrainian society is substantiated. The problematic issues of legal liability of the whistleblowers are singled out and ways of overcoming them are offered.

Key words: whistleblower, legal liability exclusion and dismissal grounds, publicly useful information, protection and defense

Постановка проблеми. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [1], прийнятий у 2011 році, запровадив важливий принцип свободи інформації – захист особи, яка розкриває відомості, що становить суспільно необхідний інтерес. Такі особи у міжнародному праві отримали назву викривачів інформації («whistleblowing»), а спеціальні механізми їх захисту вже не один рік успішно працюють у більшій кількості розвинених країн світу. Викривачам інформації гарантовано анонімність при повідомленні про правопорушення, забезпечено захист від ре-

пресій на робочому місці, закріплено право повідомляти таку інформацію у засоби масової інформації, відповідні державні органи, комісії тощо

Чи актуальним є це питання для України? Вбачається, що так, адже за останні роки у нашій державі потенційних викривачів суспільно важливої інформації стало майже втричі більше. За даними соціологічних опитувань, проведених міжнародною організацією Transparency International, сьогодні вже 45% українських громадян декларують готовність відкрито говорити про випадки по-